

свјежих струјања с европског Запада.

У последњој, осмој глави приказују се економски односи између САД и Дубровачке Републике (193—203). САД су стекле независност, али то није примамило Дубровчане да развијају јаче трговачке везе с новом републиком. Они су и даље пловили у шпанске колоније. Само ријетки појединци путовали су у правцу америчких лука. Почетком XIX вијека група

Дубровчана емигрирају у САД. То је наговјештај миграције која ће у сљедећим деценијама бити жи-вља.

Књига садржи 6 факсимила, 6 фотографија и један цртеж операција 1775 — 1783, као и резиме на енглеском језику. Може се аутору приговорити што уз књигу није приложио регистар географских мјеста и регистар имена.

Милорад П. Радусиновскић

„НАСТАВА ИСТОРИЈЕ“

бр. 1 — 2 за 1977:

„Настава историје“, „Настава повијести“, „Поук згодовине“, „Настава по историја“, као орган Савеза друштва историчара Југославије, редовно излази у Загребу захваљујући материјалној помоћи свих издавачких школских кућа из наших република: Часопис у својим редовним свескама (излази 4 пута годишње) третира прије свега питања из области наставе историје, али на његовим страницама доста често сретамо и прилоге из науке, затим осврте, приказе, информације, и друге садржаје од интереса за унапређивање историјске наставе у нашим школама. Захваљујући разноврсности тема којима се бави, актуелности питања из домена методике наставе историје и уопште богатству информација о научно-стручним резултатима у науци и школској пракси — часопис се веома радо и добро користи као приручна литература у наставној пракси. *Настава историје* спада у најтиражније часописе у нашој земљи (око 3.500 примјерака). Разумије се, њени најбројнији корисници су наставници и професори историје, али не само они.

*
* *

Двоброј је у цјелости посвећен тематици Петог југословенског симпозијума о настави историје, који је одржан у Крању 2, 3, и 4, септембра 1976. године. И овај симпозијум, као и претходне, ор-

ганизовала је стална комисија за наставу историје Савеза друштва историчара Југославије, а непосредни домаћин и организатор било је *Згодовинско друштво Словеније*.

На петом југословенском симпозијуму обрађена је основна тема НАУЧНА, ИДЕЈНА И ПЕДАГОШКА ПИТАЊА НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ (НОР-А И РЕВОЛУЦИЈЕ НАРОДА И НАРОДНОСТИ СФРЈ У ОСНОВНИМ И СРЕДЊИМ ШКОЛАМА).

У овом двоброју редакција *Наставе и васпитања* објавило је ауторизоване текстове већине реферата који су иступали на овом симпозијуму. Неки реферати се објављују у нешто скраћеној, а неки у дужој форми него што су на симпозијуму саопштени. Укупно часопис доноси 13 реферата. Реферати су објављени, углавном, редом како су и одржани.

Др *Метод Микили* у реферату *КРАТАК ОПИС НОБ-а СЛОВЕНСКЕГА НАРОДА 1941 — 1945*, (1—18), на синтетичан начин презентира развој НОР-а и револуције на словеначком простору. Рад је подијељен на више дјелова: (1) окупација, (2) зачетак отпора, формирање Освободилне фронте и партизанских јединица, (3) година 1942. и вријеме до капитулације Италије, (4) послједе капитулације Италије и до краја рата, (5) развој НОБ-а у покрајинама (Приморско, Горенска, Штајерска и Корушка) и (6) закључак. Тако компонован реферат пружа цје-

ловиту слику развоја НОР-а и револуције у Словенији, упознаје наставнике са најбитнијим догађајима и карактеристикама револуционарних процеса и збивања.

Др Здравко Антонић и др Нусрет Шехић су аутори реферата **О НЕКИМ ПРОБЛЕМИМА СТРУКТУИРАЊА И ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ САДРЖАЈА ИЗ НОР-А И РЕВОЛУЦИЈЕ У НАСТАВНИМ ПЛАНОВИМА** (18—26). Они су указали на општа основна и актуелна питања и погледе везане за наставне планове и програме који предодређују и условљавају обим и карактер наставних садржаја из НОР-а и револуције, па, разумије се, утичу и на њихову интерпретацију у уџбеничкој литератури. Анализирајући ова питања, они се залажу за унапређивање рада у настави историје, полазећи од тога да основа треба да буде у повезивању теоријских погледа и мишљења, научних резултата и добре наставне праксе.

ЕТНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ НОР-А И РЕВОЛУЦИЈЕ — КОМПОНЕНТЕ ПЕДАГОШКЕ ДЕЛАТНОСТИ У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ (27—37) предмет су реферата др Мила Тодоровског.

Реферат Новице Лекића **ИСТОРИЈА НОР-А И РЕВОЛУЦИЈЕ У ЊЕГОВАЊУ БРАТСТВА И ЈЕДИНСТВА НАРОДА И НАРОДНОСТИ СФРЈ** указује на бројне примјере заједништва и братства и јединства у историјској прошлости народа и народности на простору Југославије, и неопходност њиховог коришћења у наставном процесу.

Мр Миомир Дашић у реферату **КУЛТУРНО-ПРОСВЈЕТНИ САДРЖАЈИ ИЗ НОР-А И РЕВОЛУЦИЈЕ И МОГУЋНОСТ ЊИХОВОГ КОРИШЋЕЊА У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ** (44—54) садржајно и прегледно истиче неопходност марксистичког приступа обради историјских садржаја из културе нашег револуционарног покрета. Аргументовано истиче потребу да култура НОР-а и револуције добије више мјеста у настави историје, у наставним плановима и програмима и уџбеницима, како би ученици што боље разумјели историју нашег радничког и ко-

мунистичког покрета, посебно НОР-а и револуције која је отворила процес рушења свијета старих идеја на нашем простору, стварајући услове за развој социјалистичке културе која је изражавала историјске интересе радничке класе. Отуда, по њему, посебна обавеза да се у настави историје посвети више пажње феноменима културе НОР-а и револуције, да се нагласи њихово историјско и свеукупно хуманистичко значење.

Питањем **КАКО ПРИКАЗАТИ И ИНТЕРПРЕТИРАТИ У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ ДОПРИНОС ЈУГОСЛОВЕНСКИХ НАРОДА И НАРОДНОСТИ БОРБИ ПРОТИВ ФАШИЗМА И ДОПРИНОС СКУПИНИ ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ** (54—66) бави се исцрпно реферат др Мила Стругара.

Франко Мирошевић и Благота Драшковић у свом реферату третирају **ОДНОС ВОЈНЕ И ПОЛИТИЧКЕ ПОВИЈЕСТИ У УЏБЕНИЦИМА ПОВИЈЕСТИ НОР-А И СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ НАРОДА И НАРОДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ** (66—73).

Драгица Бојовић и мр Милутин Перовић у реферату: **ФОТО-ДОКУМЕНТИ КАО ИЛУСТРАТИВНИ МАТЕРИЈАЛ О НОР-У И РЕВОЛУЦИЈИ НАРОДА И НАРОДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ И МОГУЋНОСТИ ЊИХОВОГ КОРИШЋЕЊА У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ** (74—83) указали су на богатство илустративног материјала и његову дидактичку страну и могућност примјене у наставном процесу. Као прилог аутори су дали списак најзначајнијих едисија са фотографијама из НОР-а и револуције народа и народности Југославије, а у прилогу 2 наведен је и списак музеја у којима се чува фото-материјал из НОР-а и револуције у свим нашим републикама и покрајинама.

МОЖНОСТИ ЗА КОРИСТЕЊЕ ТЕКСТОВИ ОД КЊИЖЕВНИТЕ ДЕЛА ВО НАСТАВА ПО ИСТОРИЈА ОД НОР И РЕВОЛУЦИЈА (83—96) тема је реферата Наума Димовског. Аутор је при крају дао и списак коришћене литературе, као и списак оне ли-

тературе и других материјала коју би наставници, када је у питању ова проблематика, требало да користе у настави историје.

Реферат Томаша Вебера третира **ПОМЕН ЛОКАЛНЕ ЗГОДОВИНЕ ЗА ПОУК ЗГОДОВИНЕ НОБ ИН ЉУДСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ** (97—101).

КАКО У НАСТАВИ ИСТОРИЈЕ ИСТИЦАТИ ПОКРЕТАЧКЕ ИДЕЈЕ О НОР-У И РЕВОЛУЦИЈИ НАРОДА И НАРОДНОСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ (101—108) тема је реферата Петра Пекарића.

Др Никола Живковић у реферату **ПОКРЕТ ОТПОРА ЈУГОСЛОВЕНА У ФАШИСТИЧКИМ КОНЦЕНТРАЦИОНИМ И ЗАРОЂЕНИЧКИМ ЛОГОРИМА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ** (109—118) указује на образовни и васпитни значај коришћења података који говоре о отпору, људским жртвама и страдањима која је човјек нашег поднебља трпио у разним фашистичким логорима,

затворима и другим мучилиштима у другом свјетском рату. Аутор указује на неопходност да наставник код ученика формира свијест осуде и борбе против свега што је било уперено против људског достојанства, прогреса и његове слободе.

Петар Стрчић се бави питањем објављених повијесних извора о НОБ-у и њиховом мјесту у настави повијести, истичући образовни и васпитни значај изворног текста и другог историјског материјала за осавремењавање наставе историје и избјегавање вербализма, фразеологије, клишираности и стереотипности у наставном раду.

На крају *Настава историје* доноси и закључке које је Пети југословенски симпозијум усвојио у вези са унапређењем наставе историје у нашим школама, као и питањима везаним за даље уређивање и излажење овог гласила.

М. Дашић